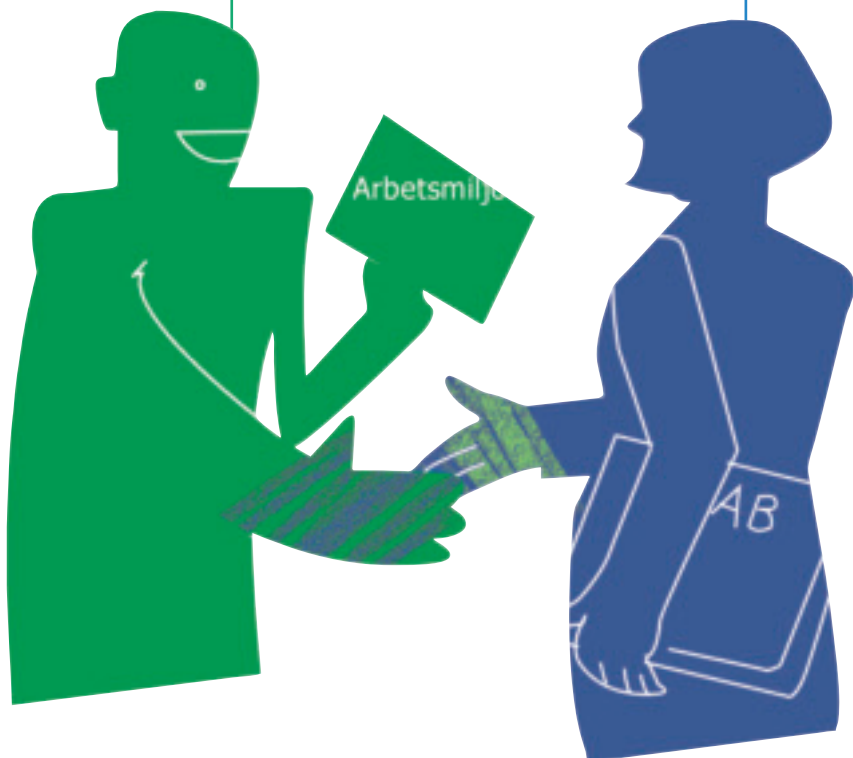

Skyddsombud

– arbetsgivarens och arbetstagarnas samverkan för en bättre arbetsmiljö

Arbetsgivaren och de anställda ska samarbeta för att skapa en god arbetsmiljö. Det är fastslaget i arbetsmiljölagen. Arbetsgivaren har huvudansvaret för arbetsmiljön. Skyddsombuden är arbetstagarnas valda ombud i arbetsmiljöfrågor, men har inget eget ansvar för arbetsmiljön.

Skyddsombudets uppgifter

Skyddsombudets uppgift är att vaka över skyddet mot ohälsa och olycksfall på arbetsplatsen.

Dessutom ska skyddsombudet kontrollera att arbetsgivaren uppfyller kraven på ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Ett skyddsombud ska delta vid planering av alla frågor som berör arbetsmiljön. Det kan till exempel handla om diskussioner inför en ombyggnad eller flytt, att förbereda en omorganisation, att planera hur nya arbetsmetoder ska införas eller hur hälsofarliga ämnen ska användas. Även psykiska och sociala frågor, till exempel stress och utbrändhet samt belastningsbesvär, omfattas av skyddsarbetet.

Arbetsgivaren är skyldig att berätta för skyddsombudet om förändringar som berör arbetsmiljön. Skyddsombudet har rätt att ta del av alla de handlingar som behövs för skyddsverksamheten. Ingen får hindra skyddsombudet från att sköta sina uppgifter.

Ibland förekommer andra benämningar än skyddsombud på personer som arbetar med arbetsmiljöfrågor. Dessa omfattas dock inte av arbetsmiljölagen och har alltså inte samma juridiska rättigheter som ett skyddsombud.

Skyddsombud för alla arbetsplatser

Skyddsombud ska finnas på alla arbetsplatser som har fler än fem anställda. Om det finns flera skyddsombud på ett arbetsställe, ska ett av dem utses till huvudskyddsombud med uppgift att samordna verksamheten.

Ett skyddsombud utses normalt av de lokala fackliga organisationerna, vanligen för tre år i taget. Om facket saknar representation på arbetsplatsen kan arbetstagarna gemensamt utse ett skyddsombud. Vanligtvis är skyddsombud fackligt anslutna, men det finns inga sådana krav.

Förutom lokala skyddsombud på den enskilda arbetsplatsen kan det också finnas **regionala skyddsombud**. Regionala skyddsombud får väljas för de arbetsställen som inte har någon skyddskommitté. De regionala skyddsombuden utses av de fackliga organisationerna.

► **Nya skyddsombud** ska anmälas till arbetsgivaren. Arbetsgivaren är skyldig att sätta upp anslag på arbetsplatsen med skyddsombudets namn. Arbetsgivaren och facket har ett gemensamt ansvar för att skyddsombudet får den utbildning han eller hon behöver för att klara sina uppgifter.

Skyddsombudets rättigheter

Om skyddsombudet anser att det finns brister i arbetsmiljön, kan han eller hon begära åtgärder av arbetsgivaren. Arbetsgivaren är då skyldig att omgående lämna ett svar. Om sedan inte bristerna åtgärdas inom rimlig tid, eller om inte skyddsombudet får något annat tillfredsställande besked, kan skyddsombudet vända sig till Arbetsmiljöverket och begära ett föreläggande eller ett förbud.

Skyddsombudet kan på eget initiativ avbryta en arbetsuppgift. Om skyddsombudet anser att den anställdes liv eller hälsa är i fara ifall arbetet får fortsätta, kan han eller hon avbryta arbetet tills Arbetsmiljöverket tagit ställning i frågan. Skyddsombudet kan också avbryta ett arbete som den anställda utför ensam, även om hälsorisken inte är överhängande.

Om arbetsgivaren inte godkänner att skyddsombudet har avbrutit arbetet, kan arbetsgivaren begära att Arbetsmiljöverket prövar frågan. Verket kan då antingen förbjuda fortsatt arbete eller upphäva skyddsombudets stopp. I båda fallen kan beslutet överklagas till regeringen. Ett eventuellt förbud gäller normalt fram till dess att regeringen tagit ställning i frågan.

Läs mer om skyddsombudets uppgifter och befogenheter i arbetsmiljölagen (kapitel sex).

Skyddsombudsmärket kan du köpa från
PRE Risk & Management AB
Telefon 08-777 07 65, fax 08-741 16 34
Mail: order@pre.se webbsida: www.pre.se

Arbetstagarens ansvar
Arbetstagare är skyldiga att medverka i arbetsmiljöarbetet och att följa de regler och föreskrifter som finns.
En anställd som upptäcker en omedelbar och allvarig fara ska vända sig till arbetsgivaren eller skyddsombudet.

Arbetsmiljön ska ingå i det dagliga arbetet

- ▶ Alla företag är skyldiga att bedriva ett organiserat arbete för att förbättra arbetsmiljön, ett så kallat systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM).

I det ska ingå rutiner för att fortlöpande undersöka och bedöma risker samt åtgärda och följa upp verksamheten så att ohälsa och olycksfall förebyggs. Det är viktigt att tidigt kartlägga och åtgärda brister innan någon skadas eller blir sjuk. Det gäller risker i fysisk, såväl som psykisk och social miljö. Åtgärder som inte genomförs omedelbart ska anges i en handlingsplan.

Regler för hur ett organiserat arbetsmiljöarbete ska bedrivas finns i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1). För den som behöver hjälp att komma igång finns dels skriften ***Systematiskt arbetsmiljöarbete – en vägledning och broschyren Lilla guiden till systematiskt arbetsmiljöarbete.***

Läs vad lagen säger om arbetsmiljön

Arbetsmiljön regleras i arbetsmiljölagen och arbetsmiljöförordningen. Den som i detalj vill veta vilka regler som gäller för en viss verksamhet kan läsa Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

Arbetsmiljölagen, arbetsmiljöförordningen samt de föreskrifter från Arbetsmiljöverket som gäller för verksamheten ska finnas tillgängliga för alla arbetstagare.

Den senaste lagtexten med förklaringar hittar du i Arbetsmiljöverkets bok *Arbetsmiljölagen med kommentarer*.

Håll dig informerad

Det bästa sättet att hålla sig uppdaterad om nya eller ändrade regler är att prenumerera på Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Prenumeranter får också nytt informationsmaterial samt erbjudanden om aktuella böcker och information i arbetsmiljöfrågor. Arbetsmiljöverket har en broschyr som innehåller en förteckning över regler och informationsmaterial som rör arbetsmiljön (ADI 100). Du får broschyren gratis från Publikationsservice.

**ARBETSMILJÖ
VERKET**

**Fler exemplar av denna
trycksak beställs från**

Arbetsmiljöverkets
publikationsservice
112 79 Stockholm
Telefon: 08-730 97 00
Fax: 08-735 85 55
E-post: publikationsservice@av.se
www.av.se

Best nr **ADI 314**

Vår vision: Alla vill och kan skapa en bra arbetsmiljö.